

بسمه تعالی

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کرمانشاه

دانشکده بهداشت

گروه آموزش بهداشت و ارتقای سلامت

طرح درس مبانی آموزش بهداشت و ارتقای سلامت

تعداد و نوع واحد: ۲ واحد نظری	زمان: یکشنبه ها
پیش نیاز: ندارد	ساعت کلاس: ساعت ۱۶-۱۴
مخاطبان: دانشجویان کارشناسی ارشد آموزش بهداشت ورودی ۱۴۰۲	شماره کلاس: ۸
استاد: دکتر حسین اشترینان	

معرف اجمالی دوره:

هدف کلی درس:

درس مبانی آموزش بهداشت و ارتقای سلامت به معرفی حرفه ی آموزش بهداشت و ارتقای سلامت، مبانی نظری و فلسفی، مفاهیم و مباحث اساسی، کاربرد ها و عرصه های مداخله ی آموزش بهداشت و ارتقای سلامت در جامعه می پردازد.

اهداف کلی جلسات

دانشجویان در پایان ترم:

- ✓ با رسالت نظام سلامت؛ جایگاه آموزش بهداشت و ارتقای سلامت آشنا می شوند.
- ✓ با سلامت و ابعاد و تعیین کننده های آن آشنا می شوند.
- ✓ فهم درستی از مفاهیم اساسی در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت پیدا می کنند.
- ✓ با مبانی و رویکردهای فلسفی حرفه و رویکردهای ارتقای سلامت آشنا می شوند.
- ✓ با منشورهای ارتقای سلامت آشنا می شوند.
- ✓ با نقش ها، وظایف و صلاحیت های حرفه ای رشته آموزش بهداشت و ارتقای سلامت آشنا می شوند.
- ✓ با عرصه های ارائه خدمات آموزش بهداشت و ارتقای سلامت آشنا می شوند.
- ✓ با مبانی اخلاق حرفه ای در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت آشنا می شوند.
- ✓ با مبانی اخلاق حرفه ای در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت آشنا می شوند.
- ✓ با منابع و پایگاههای علمی و سازمانهای مربوطه رشته آشنا می شوند.

اهداف کلی و ویژه به تفکیک هر جلسه

هدف کلی جلسه اول: با رسالت نظام سلامت؛ جایگاه آموزش بهداشت و ارتقای سلامت آشنا می شوند.

اهداف ویژه جلسه اول:

در پایان دانشجو قادر است:

- اصطلاحات بهداشت ، آموزش بهداشت ، ارتقا سلامت و پیشگیری را تعریف کند.
- وضعیت فعلی آموزش / ارتقا ی سلامت را توصیف کند.
- اهداف آموزش بهداشت و ارتقا سلامت را فهرست و توضیح دهد.
- روش آموزش و ارتقا سلامت را شناسایی کند.

هدف کلی جلسه دوم: با مفاهیم و اصول آموزش بهداشت آشنا شود.

اهداف ویژه جلسه دوم :

در پایان دانشجو قادر است:

- مفاهیم و اصول زیر را توضیح دهد:
 - الف. مفهوم سلامت
 - ب. سطح پیشگیری
 - ج. عوامل خطر
 - د. کاهش خطر سلامتی
 - ه . زنجیره عفونت
 - و. مدل بیماری واگیر
 - ز. مدل بیماری چند علتی

هدف کلی جلسه سوم: با سلامت و ابعاد و تعیین کننده های آن آشنا می شوند.

اهداف ویژه جلسه سوم: در پایان دانشجو قادر باشد

- سلامتی را تعریف کند.
- ابعاد سلامتی را تبیین نماید.
- تعیین کننده های سلامتی را تشریح نماید.
- روش هایی را که می توان سلامت را اندازه گیری کرد ، توضیح دهد.

هدف کلی جلسه چهارم: با تاریخچه آموزش بهداشت آشنا شود.

اهداف ویژه جلسه چهارم: در پایان دانشجو قادر باشد

- چگونگی تغییر باورها و عملکردهای سلامتی از ابتدای بشر تا به امروز را بحث کند.
- چرایی نیاز به متخصصان حرفه ای آموزش بهداشت را توضیح دهد.
- ریشه های دوگانه آموزش/ارتقای سلامت را شناسایی کند.
- تاریخچه بهداشت عمومی در ایران را توضیح دهد.
- تاریخچه آموزش بهداشت در ایران و جهان را تشریح کند.

هدف کلی جلسه پنجم: فهم درستی از پایه های فلسفی آموزش بهداشت و ارتقای سلامت پیدا می کند.

اهداف ویژه جلسه پنجم:

در پایان دانشجو قادر باشد:

- اصطلاحات فلسفه ، سلامتی ، کل نگر و تقارن را تعریف کند و عناصر مشترک بین آنها را مشخص کند.
- درباره اهمیت توسعه فلسفه شخصی در مورد زندگی بحث کند.
- تفاوت بین فلسفه های آموزش / ارتقا سلامت زیر را شناسایی و توضیح دهد:
 - الف. فلسفه تغییر رفتار
 - ب. فلسفه مبتنی بر شناخت
 - ج. فلسفه تصمیم گیری
 - د. آزاد کردن یا کارکرد فلسفه
 - ه. فلسفه تغییر اجتماعی
 - و. فلسفه التقاطی

- توضیح دهد که چگونه یک متخصص آموزش بهداشت ممکن است از هر یک از شش فلسفه آموزش و ارتقای سلامت ذکر شده در بالا می تواند استفاده کند.

هدف کلی جلسه ششم: فهم درستی از نقش ها و مسوولیت های یک متخصص آموزش و ارتقای سلامت پیدا می کند.

اهداف ویژه جلسه ششم:

در پایان دانشجو قادر باشد:

- اعتبار سنجی را تعریف کند.
- هفت مسوولیت اصلی یک متخصص آموزش بهداشت را فهرست و توصیف کند.

هدف کلی جلسه هفتم: با مفهوم سواد سلامت آشنا می شود.

اهداف ویژه جلسه هفتم:

در پایان دانشجو قادر باشد:

- مفاهیم سواد، بی سواد، کم سواد، کم سواد عملکردی را تعریف کند.
- مفهوم سواد سلامت را توضیح دهد.
- میزان بی سواد در ایران را شرح دهد.
- ارتباط بی سواد و سلامتی را بیان کند.
- نحوه بررسی سواد سلامت را شرح دهد.
- استراتژیهای مورد نیاز برای برقراری موثر با افراد بی یا کم سواد را توضیح دهد.

هدف کلی جلسه هشتم: با منشورهای ارتقای سلامت آشنا می شوند.

اهداف ویژه جلسه هشتم:

در پایان دانشجو قادر باشد:

- اصول منشورهای ارتقای سلامت از اوتاوا تا کنون را شرح دهد.

هدف کلی جلسه نهم: با مفهوم حمایت همه جانبه آشنا می شود.

اهداف ویژه جلسه نهم:

در پایان دانشجو قادر باشد:

- حمایت همه جانبه را تعریف کند.
- هدف از حمایت همه جانبه در آموزش و ارتقای سلامت را شرح دهد.
- فرایند حمایت همه جانبه را بیان کند.
- مراحل تدوین راهبرد جلب حمایت همه جانبه را توضیح دهد.
- شناخت دقیق محیط شهر و کسب اطلاعات کافی برای تعیین مشکلات سلامت منطقه را توضیح دهد.
- تدوین اهداف کلی و اختصاصی برای برنامه جلب حمایت همه جانبه را شرح دهد.
- نحوه صحیح تحلیل دست اندرکاران را بیان کند.
- رویکردهای جلب حمایت همه جانبه و فنون ترغیب کننده را توضیح دهد.

هدف کلی جلسه دهم: با مفهوم توانمند سازی آشنا می شود.

اهداف ویژه جلسه دهم:

در پایان دانشجو قادر باشد:

- توانمند سازی را تعریف کند.
- ارتباط توانمند سازی و ارتقای سلامت را شرح دهد.
- مفهوم قدرت بر، قدرت از درون و قدرت مشترک را توضیح دهد.
- استراتژیهای افزایش توانمند سازی از جمله مشارکت را تشریح نماید.

هدف کلی جلسه یازدهم: با عرصه های ارائه خدمات آموزش بهداشت و ارتقای سلامت (مدرسه) آشنا می شود.

هدف کلی جلسه دوازدهم: با عرصه های ارائه خدمات آموزش بهداشت و ارتقای سلامت (بیمارستان) آشنا می شود.

هدف کلی جلسه سیزدهم: با عرصه های ارائه خدمات آموزش بهداشت و ارتقای سلامت (محیطهای کاری) آشنا می شود.

هدف کلی جلسه چهاردهم: با عرصه های ارائه خدمات آموزش بهداشت و ارتقای سلامت (جامعه) آشنا می شود.

اهداف اختصاصی جلسات یازده تا چهارده:

در پایان دانشجو قادر باشد:

- چهار محل اصلی را که متخصصان آموزش بهداشت در آنها به کار می گیرند ، شناسایی کند.
- شرح وظایف اصلی متخصصان آموزش بهداشت در چهار محل اصلی را شرح دهد.
- درباره مزایا و معایب چهار محل اصلی بحث کند.

هدف کلی جلسه پانزدهم: با مبانی اخلاق حرفه ای در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت آشنا می شوند.

اهداف ویژه جلسه پانزدهم:

در پایان دانشجو قادر باشد:

- سه حوزه اصلی فلسفه را شناسایی و تعریف کند.
- اخلاق را تعریف کند.
- توضیح دهد که چرا رفتار اخلاقی مهم است.
- اخلاق حرفه ای را تعریف کند.
- نظریه های اخلاقی را توضیح داده و مختصر شرح دهد.
- موارد اخلاقی مرتبط با حرفه آموزش و ارتقای سلامت را شناسایی کند.
- توضیح دهد که چگونه یک حرفه می تواند از عملکرد اخلاقی متخصصان اطمینان حاصل کند.
- کد اخلاقی را تعریف کنید و منبع کد موجود برای متخصصان آموزش بهداشت را مشخص کنید.

هدف کلی جلسه شانزدهم: با منابع و پایگاههای علمی و سازمانهای مربوطه رشته آشنا می شوند.

اهداف ویژه جلسه شانزدهم:

در پایان دانشجو قادر باشد:

- هدف یک انجمن / سازمان حرفه ای را توضیح دهد.
- مزایای حاصل از عضویت در یک سازمان حرفه ای را شناسایی کند.
- انجمن ها / سازمان ها و ائتلاف های حرفه ای اصلی مرتبط با آموزش و ارتقای سلامت را شناسایی کند.
- فرایندی را توصیف کند که فرد می تواند به عضویت یک انجمن / سازمان حرفه ای درآید.
- توصیف کند که کمیسیون ملی اعتباربخشی آموزش بهداشت ، مأموریت و هدف آن چیست.

مقررات درس و انتظارات از دانشجو:

از دانشجویان محترم انتظار می رود:

- حضور منظم و دقیق داشته باشند.
- در فعالیت های آموزشی مشارکت نمایند.
- در هر جلسه آمادگی پاسخ گویی به سؤالات مبحث قبلی را داشته باشند.
- از منابع معتبر علمی استفاده نمایند.
- تکالیف را بموقع ارایه نمایند.
- پیش مطالعه ، تحقیق و مشارکت در بحث داشته باشد.

سنجش و ارزشیابی

آزمون	روش آزمون	نمره	تاریخ	ساعت
تکالیف	پرسش و پاسخ، انجام تکالیف محوله و کویز	۵	هر جلسه کلاس	
آزمون میان دوره	آزمون کتبی	۵	جلسه هشتم	
آزمون پایان دوره	آزمون کتبی	۱۰	پایان ترم	

جلسه	عنوان	تاریخ ارایه
(۱)	آشنایی با رسالت نظام سلامت؛ جایگاه آموزش بهداشت و ارتقای سلامت	۴۰۲/۷/۲
(۲)	آشنایی با مفاهیم و اصول آموزش بهداشت	۴۰۲/۷/۹
(۳)	آشنایی با سلامت و ابعاد و تعیین کننده های آن	۴۰۲/۷/۱۶
(۴)	آشنایی با تاریخچه آموزش بهداشت	۴۰۲/۷/۲۳
(۵)	آشنایی با پایه های فلسفی آموزش بهداشت و ارتقای سلامت	۴۰۲/۷/۳۰
(۶)	آشنایی با نقش ها و مسولیت های یک متخصص آموزش و ارتقای سلامت	۴۰۲/۸/۷
(۷)	آشنایی با مفهوم سواد سلامت	۴۰۲/۸/۱۴
(۸)	آشنایی با منشورهای ارتقای سلامت	۴۰۲/۸/۲۱
(۹)	آشنایی با مفهوم حمایت همه جانبه	۴۰۲/۸/۲۸
(۱۰)	آشنایی با مفهوم توانمند سازی	۴۰۲/۹/۵
(۱۱)	آشنایی با عرصه های ارائه خدمات آموزش بهداشت و ارتقای سلامت (مدرسه)	۴۰۲/۸/۱۲
(۱۲)	آشنایی با عرصه های ارائه خدمات آموزش بهداشت و ارتقای سلامت (بیمارستان)	۴۰۲/۸/۱۹
(۱۳)	آشنایی با عرصه های ارائه خدمات آموزش بهداشت و ارتقای سلامت (محیط های کاری)	۴۰۲/۸/۲۶
(۱۴)	آشنایی با عرصه های ارائه خدمات آموزش بهداشت و ارتقای سلامت (جامعه)	۴۰۲/۹/۳
(۱۵)	آشنایی با مبانی اخلاق حرفه ای در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت	۴۰۲/۹/۱۰
(۱۶)	آشنایی با منابع و پایگاههای علمی و سازمانهای مربوطه رشته	۴۰۲/۹/۱۷

منابع

- فاری م و شجاعی زاده د. اصول و مبانی آموزش بهداشت و ارتقای سلامت. تهران: سماط
- Cottrell R. R., Girvan J. T., Seabert D.M., Spear C., and McKenzie J. F. Principles and Foundations of Health Promotion and Education 7th Edition, Pearson Publication
- Fertman CI, Grim M. Health promotion programs: from theory to practice. John Wiley & Sons; 2016 Nov 7.
- Olson, Sarah J. "Philosophical Foundations of Health Education." (2013): 805-808.